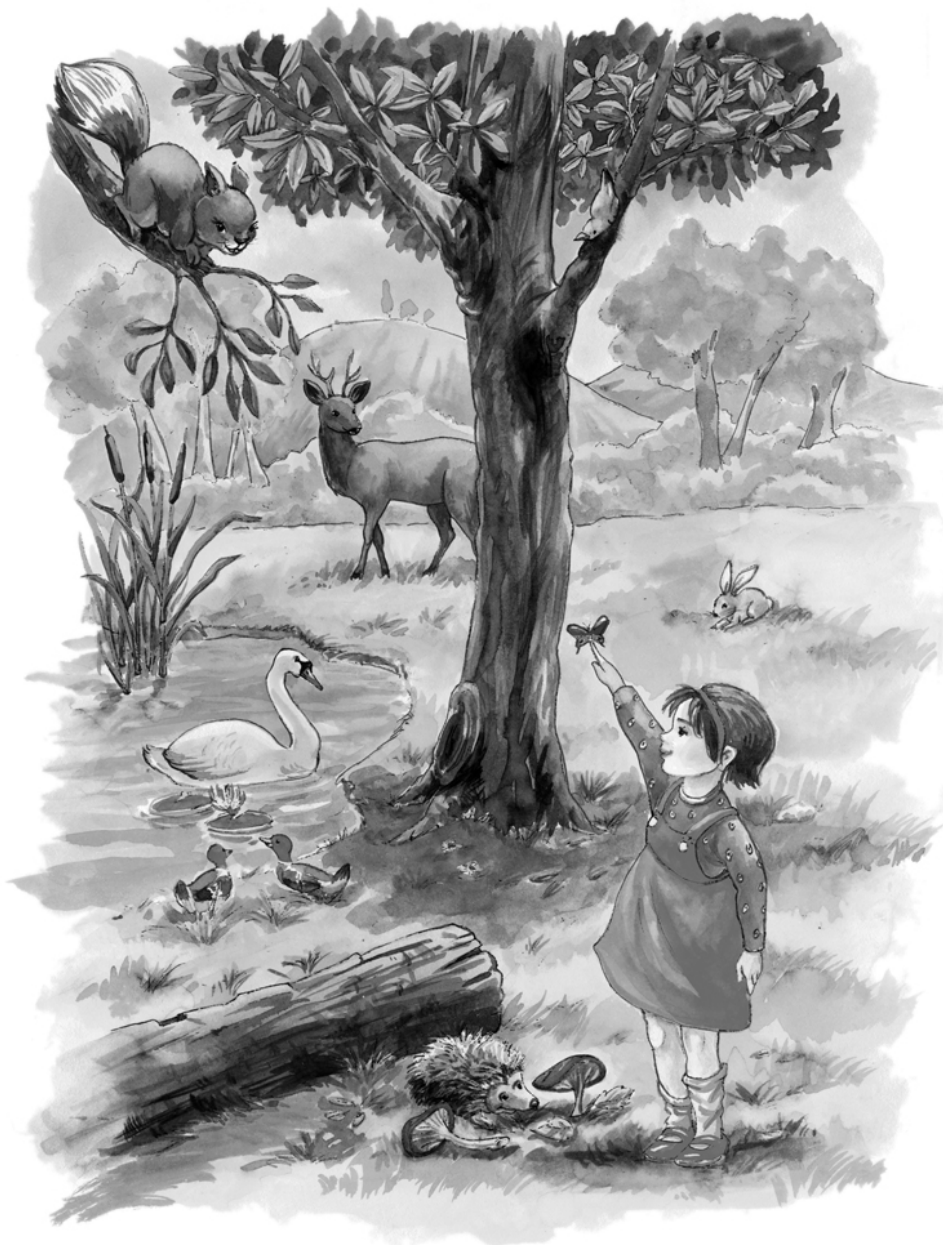

KOMPLEX TEHETSÉGGONDOZÓ VERSENY

„Barátaink, az állatok”

ORSZÁGOS DÖNTŐ 5. évfolyam

Név:	
Iskola neve:	
Település (ahol az iskolád van):	
Felkészítő neve:	

Elérhető pontszám: **127**

Elért pontszám:

1. Olvasd el a következő szöveget, majd válaszold meg a kérdéseket, oldd meg a feladatokat!

Téli álmot alszik a barnamedve?

Öntudatlan, mély téli álmot nem alszik, de a hóförgeteges, hideg hónapokra vackába, például egy kidőlt óriásfenyőfa gyökerei közé húzódik, és az ősszel magára szedett zsírtartalékból él. Testhőmérséklete nem csökken, inkább csak szunyókál, mint alszik, és ha vadászok lopakodnak rejteke felé, többnyire már idejében észreveszi őket, és elmenekül. Téli álmot már csak azért sem alhatna, mert a nőstény éppen a tél folyamán, január-februárban hozza világra általában két, nagyon apró bocsát.

Igazi téli álmot alszanak a denevérek, az ürge, a sün és a pelék, de már a mókus, ellentétben a közhiedelemmel, ébren van a téli időszakban is. Vackát ugyan hófúvásos, nagyon hideg időben napokig nem hagyja el, de jellegzetes nyomait, Budapesten például a Népligetben, mindig megtalálhatjátok a hóban. Az ürge, pedig rokona a mókusnak, bizony mély álomba merül. Szeptember végén, októberben tér nyugovóra, és egyfolytában egészen márciusig alszik. Sőt, ha késik a tavasz, ő is később, csak április elején ébred. Téli álmát jól előkészíti, a nyár végén és kora ősszel alaposan meghízik, föld alatti vackába puha növényi anyagokat hord, „megágyaz” magának. Végül eltömi a bejáratot, puha vackán kényelmesen összegömbölyödik, aztán egy időre megfeledkezik a világról. A denevérek barlangok, bányajáratok mennyezetén fejjel lefelé lógva, egyes fajok harkályodúban vagy épületek padlásain telelnek, fajonként változóan magányosan vagy csoportosan. Korábban a Pilis hegységben lévő Szoplaki Ördöglyuk nevű barlangban évente több ezer denevér telelt. Úgy lógtak a télen is néhány fokos barlang mennyezetén, mint a kaptárból szökött méhraj. Alattuk nagy kupacban állt a sok év alatt felhalmozódott ürülék, a guanó.

A pelék, a denevérek és az ürge nem gyűjtenek táplálékot a téli hónapokra, a hörcsög viszont tekintélyes mennyiségű tartalékot halmoz fel a föld alatt. Pofazacskóiba gyömöszölve szállít haza minden ehetőt, amit csak a mezőn talál. Raktáraiban általában 5-6 kilónyi eleség van, de akadt olyan hörcsögvár, ahol 30-40 kiló burgonyát, kukoricát, gabonát, gyökérdarabokat, növényi részeket találtak. A hörcsög téli álma nem folyamatos. Időről időre felébred, kidörzsöli szeméből az álmot, a raktárhoz döcög, és jóízűen falatozik. Aztán nyújtózik egy nagyot, ásít, és máris újra álmos. Alig pihen le fűből készített puha vackában, már alszik is. Éppen csak nem horkol hozzá.

(Schmidt Egon: *Állati érdekességek*)

Mely állatok nevét olvastad a szövegben? Írd le őket betűrendben a vonalra!

9/

Hogyan készülnek fel a téli álmot alvó állatok a hideg évszakra? Legalább három dolgot sorolj fel!

3/

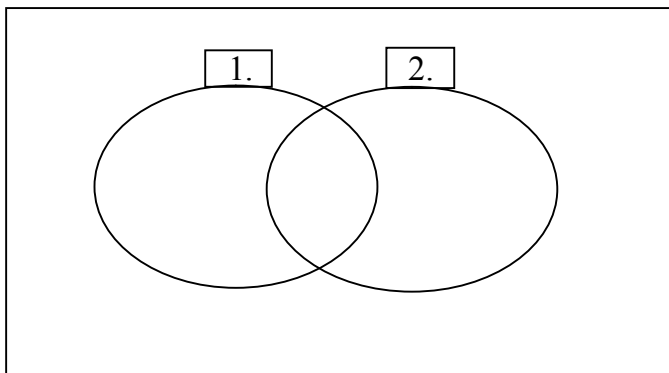
Milyen szavakkal, hogyan jellemzi a telet a szöveg írója? Hármat húzz alá az írásban!

3/

A következő állatokat írd be a halmazábra megfelelő helyére, ahol a számok ezt jelentik:

1. mély téli álmot alszik,
2. eleséget raktároz a téli hónapokra!

denevér, barnamedve, hörcsög, mókus

4/

Az *alszik* szónak négy szinonimáját gyűjtsd ki a szövegből, és írd le a vonalra!

4/

Mely állat mondhatta a következőket? Húzd a képhez a megfelelő mondatot!

Mély álmomból csak a tavasz érkezése ébreszt fel.

Pofazacskóimban hordom haza az élelmet.

Ébren vagyok a havas évszakban, lábnyomaim árulkodnak erről.

Ha megéhezem a hosszú alvás alatt, raktáromban mindig találok élelmet.

Gondosan elkészítem az „ágyamat” a téli pihenőre, senki nem jöhet be hozzám.

Én nem gyűjtök táplálékot, inkább meghízom a zord tél előtt.

Én nem a föld alatt rejtem el a télirevalót!

7/

2. Egészítsd ki a szólásokat, közmondásokat, hasonlatokat állatnevekkel!

_____ nem lesz szalonna.

Hallgat, mint süket _____ a búzában.

_____ bízta a káposztát.

_____ a csapdába kétszer nem esik.

Közös _____ túros a háta.

Hét élete van, mint a _____.

Él, mint _____ a vízben.

7/

3. Ki lehetek én? Írd a választ a vonalra!

Egyes rokonaim gyöngyöt hordanak.

Mások csak telefonáláskor kerülnek szóba.

A lábaim sohasem fájnak.

Vannak, akik a keblükön melengetnek.

Ékszeres társaimnak általában jó soruk van.

Páncélom védelmet nyújt nekem.

Még a hangomat sem hallod meg!

Hiába gondolod, nem vagyok az egér bőrében!

Függőleges testhelyzetben úszom a legjobban.

Engem sohasem tesznek lóvá.

A férjem mostanában csak a tojásunkon üldögél.

Hiába küldöm, hogy totyogjon le egyet úszni.

6/

4. Szópárokat olvashatsz, amelyek egyik tagja hibásan van lejegyezve. Húzd alá a helyesen írt szót, kifejezést!

papagáj – papagály

Magyar Nemzeti múzeum – Magyar Nemzeti Múzeum

zala megyei – Zala megyei

harkáj – harkály

karvaj – karvaly

Élet És Irodalom – Élet és Irodalom

A Pál utcai fiúk – A pál utcai fiúk

Kossuth-tér – Kossuth tér

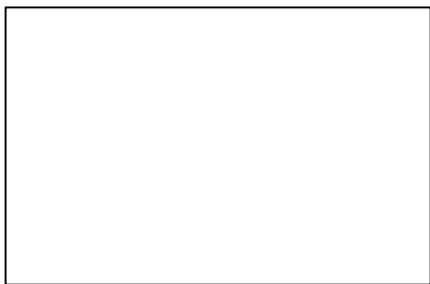
Petőfi Sándor általános Iskola – Petőfi Sándor Általános Iskola

Hagyj! – Haggy!

naggyülés – nagygyülés

11/

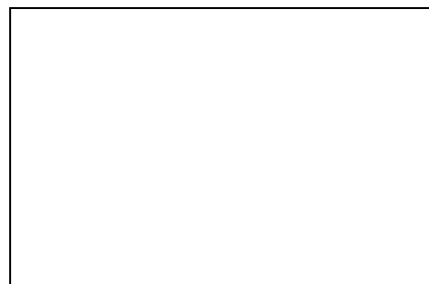
5. Az állatokat élőhelyük alapján három csoportba soroltuk. Rajzold le a három élőhelyet a téglalapokba! A betűhalmazok egy-egy állat nevét rejtik. Írd őket a vonalra, majd számukat írd az élőhelyük alá!

Erdő

Víz, vízpart

Rét, mező

1. SOGRÁBSZVARA:

2. ÁLKASSZASO:

3. ATACSPEHRÖR:

4. RÁTABGÖBLILEAZED:

5. GARSZMÍSAV:

6. KÉKEBACSKA:

18/

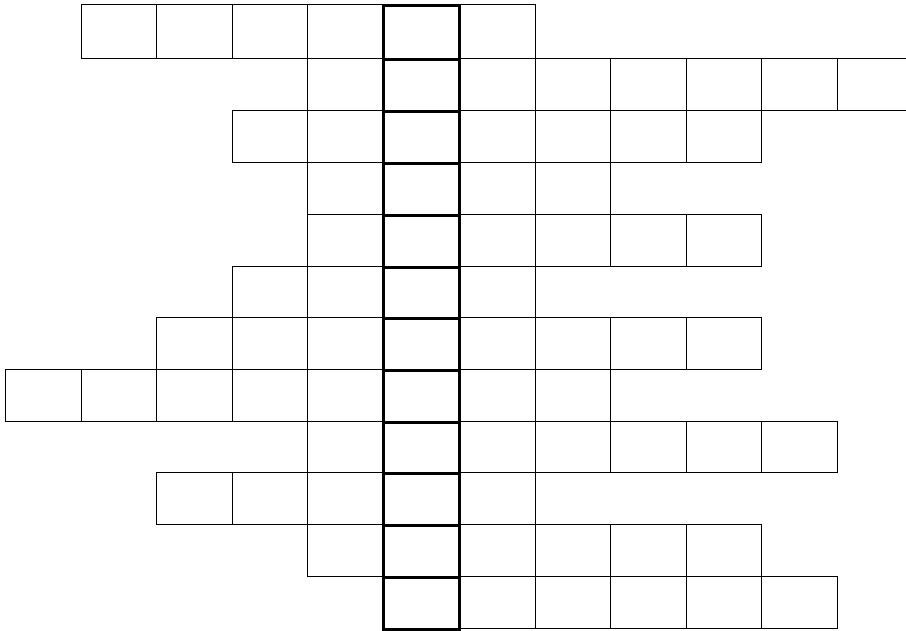
6. Fejtsd meg ezt a műveletet, amelyben minden egyes számjegyet (0-tól 9-ig) egy-egy ábra helyettesít!

$ \begin{array}{cccc} & \otimes & \text{cat} & \text{note} \\ + & \text{triangle} & \text{triangle} & \text{note} \\ \hline & \otimes & \text{cat} & \otimes \otimes \end{array} $	$ \begin{array}{lcl} \text{cat} & = & 1 \\ \text{note} & = & \\ \otimes & = & \\ \text{triangle} & = & \\ \otimes & = & 6 \end{array} $
---	---

3/

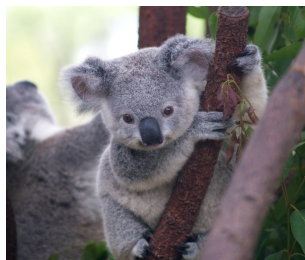
7. Az ötödik osztály természetvédelmi táborban töltötte a tavaszi szünet egy részét. A táboruk mellett három tanösvény található, melyek együttes hossza 4 km és 580 méter. A gyógynövény tanösvény 640 méterrel rövidebb, mint a rejtett kincsek ösvénye, a geológiai tanösvény 1490 méteres. Mekkora utat tettek meg a gyerekek, ha tegnap végigjárták a geológiai tanösvényt és a rejtett kincsek ösvényét is?

8. Felismered a képeken látható állatokat? A képek sorrendjének megfelelően, balról jobbra haladva írd a rejtvény soraiba a nevüket! A kétjegyű betűk külön téglalapba kerüljenek!

Megfejtés: _____

13/

**9. Verseghy Erzsébet *Gábor az iskolában* című versében állatok „rejtőztek el”!
Húzd alá őket! (Segítségképpen egyet aláhúztunk!)**

Gábor ment a suliba
s rosszul felelt Gabika.
Baj lesz ebből, gondolja,
megveri őt az anyja.
Nosza, máris hazafut,
rohan gyalog, ahogy tud.
Anyuka csak haragos:

– Hallod-e, te nagyokos,
ne lógasd az orrodát,
vedd komolyan dolgodat,
megéri, hogyha tanulsz,
butaságból kigyógyulsz!

10/

10. Írj I betűt, ha igaz, H betűt, ha hamis az állítás!

- ___ A csiga egy pár tapogatóval rendelkezik, ezen vannak a szemei is.
- ___ Az egy bolyhoz tartozó hangyák szaguk alapján ismerik fel egymást.
- ___ A pókoknak 8 lábuk van.
- ___ A katica hátán annyi pötty van, ahány éves.
- ___ A macska be tudja húzni és ki tudja mereszteni a karmait.
- ___ A vakond szaglása és bajsza segítségével tájékozódik.
- ___ A házi kecskét a szegény ember tehenének is nevezik.
- ___ A tűzok a legnagyobb testű madarunk.
- ___ Hazánk talán legritkább kisemlőse a csíkos szöcskeegér.
- ___ A rákosi vipera mérge veszélyes az emberre.
- ___ A Körös–Maros Nemzeti Park címerében egy násztáncot járó daru látható.
- ___ A kolibri szárnya forogni képes.
- ___ A kék bálna a legnagyobb ismert állat, ami valaha létezett.
- ___ A hím oroszlánok ejtik el a zsákmányt az egész csoport részére.
- ___ A rőt koraidenevér csak a sötétség beállta után hagyja el rejtekhelyét.
- ___ A nagy pelét más nyelvben hétalvónak nevezik.

16/

11. Biztosan emlékszel Szabó Lőrinc kedves gyermekversére, melynek címe: Falusi hangverseny. Egészítsd ki a hiányzó szavakkal a verset, dalt, majd rajzold le ezt a falusi képet a következő oldalra!

Háp! Háp! Háp!
Jönnek a _____!
Hű, de éhes, hű, de szomjas
ez a társaság!

Bú! Bú! Bú!
Boci szomorú!
De hogy feszít tyúkjai közt
a _____!

Röf! Röf! Röf!
Orra sárba döf:
sonka-lábán _____
fürödni dökög.

Gá! Gá! Gá!
Szalad világgá
_____ mama, ha a Csacsi
rábőg, hogy: I-á!

Rút! Rút! Rút!
Föl is, le is út:
mérges _____, te szereted
csak a háborút.

Bú! Röf! Háp!
Sípok, trombiták:
víg zenével így köszönt e
_____ társaság.

10/